

Položaj Hrvata kao nacionalne manjine u Republici Srbiji ili zašto nema stvarnog reciprociteta...

Položaj Hrvata kao nacionalne manjine u Republici Srbiji ili zašto nema stvarnog reciprociteta...

Objavio Hrvatska uživo u 29. srpnja 2024.

Tagovi ▼ Kategorija ▼

FOTO: INSTAGRAM

Kada se otvori pitanje nacionalnih manjina, naš fokus je uglavnom na domicilnoj zemlji, a vrlo rijetko na matičnoj zemlji koja ima utjecaj na manjine i na njihov rad i položaj.

Načelo i reciprocitet u učinkovitom sudjelovanju nacionalnih manjina u javnom životu ogledalo je demokracije i neprihvatanja diskriminacije. Temeljem reciprociteta jedna država priznaje drugoj, odnosno njezinim građanima ista prava i povlastice koja je njoj i njezinim građanima priznala druga strana.

Kakav je reciprocitet između Republike Hrvatske i Republike Srbije u provođenju i zaštiti prava nacionalne manjine, je li on stvaran ili još uvijek formalan vidjet ćemo u nastavku.

S obzirom da hrvatska javnost nema dovoljno informacija o hrvatskim manjinama izvan Hrvatske pa tako i o Hrvatima u Srbiji, i politika i mediji bi trebali promijeniti ovakvu sliku, posebno imajući u vidu politiku Republike Srbije koja još uvijek nije na tragu pomirenja i mirnog života, na što se, uostalom i obvezala te da istoj nedostaje politička volja kako bi ubrzala bolji položaj Hrvata u Srbiji. Ako povučemo paralelu između politike pristupa Srbije prema srpskoj manjini u Hrvatskoj, ista stalno nameće to pitanje. Ovakav pritisak je većinom u funkciji stalnog podizanja političkih tenzija, čemu svjedoče i nerijetki potezi predsjednika Vučića.

Treba, također češće i bez ikakve dvojbe isticati i pozitivne priče te same aktivnosti Hrvatske u poboljšanju položaja Hrvata u Srbiji.

Hrvati u Republici Srbiji predstavljaju manjinu koja već stoljećima živi na tom području i čija povijest nije bila naklonjena Hrvatima u Vojvodini, gdje su najvećim dijelom i nastanjeni.

Prema podacima Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH u Republici Srbiji, prema popisu stanovništva iz 2011. godine živjelo je 57.900 Hrvata, što je gotovo 13.000 Hrvata manje u odnosu na popis iz 2002. kada se 70.602 građana Srbije izjasnilo da su Hrvati. Međutim, prema popisu stanovništva Republike Srbije iz 2022. broj Hrvata se dramatično smanjio na 39.107 Hrvata, što je, unatoč globalnom

DM RADIO

NAJNOVIJE

problemu iseljavanja zabrinjavajući podatak koji govori i o izostanku provođenja i zaštite prava nacionalne manjine i vladavine ljudskih prava. Međutim i ova zadnja brojka od 39.107 Hrvata je upitna, ako imamo u vidu da su se Hrvati izjasnili i drugačije, pa i anacionalno kako poručuju iz DSV-a, što naravno otvara i pitanje asimilacije Hrvata u RS- u. Demokratski savez Hrvata u Vojvodini ovako alarmantno stanje ocjenjuje kao posljedicu „duljeg razdoblja punog izazova u društvu u Srbiji, koje se mijenja gotovo svakodnevno...”

Samo stjecanje statusa nacionalne manjine, odnosno pravne jednakosti s ostalim manjinama u Srbiji Hrvatima je osigurao Zakon o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina, koji je 27. veljače 2002. donijela nova demokratska vlast nakon svrgavanja režima Slobodana Miloševića. Donošenjem Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina u Saveznoj Republici Jugoslaviji 2002. godine, hrvatska nacionalna manjina po prvi put postaje zakonski priznata. Tako Hrvati u Srbiji, iako stara, ali nepriznata manjina, postaju nova manjina. Ovim zakonom se jamče posebna prava nacionalnih manjina na samoupravu u oblasti obrazovanja, upotrebe jezika, informiranja i kulture i obrazuju se ustanove radi olakšavanja učešća manjina u vlasti i upravljanju javnim poslovima. Radi se, zapravo o prekretnici u suvremenoj povijesti Hrvata u Republici Srbiji, kao i o nastavku poboljšanja odnosa koje se očituje i u izabranom čelniku Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini Tomislava Žigmanova na političku funkciju ministra.

Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina donesen je tek 2009., a do tada je Hrvatsko nacionalno vijeće kao centralno tijelo manjinske samouprave hrvatske nacionalne manjine imalo samo jednog predsjednika jer je nedostajala pravna nadogradnja Zakona iz 2002. g. U siječnju 2014. godine Ustavni je sud utvrdio da pojedine odredbe Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina nisu u skladu s Ustavom Republike Srbije te je isto potvrdio i u svibnju 2016. za pojedine odredbe Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja. Time su te odredbe prestale biti na snazi što se odrazilo na odgoj i obrazovanje na hrvatskom jeziku u Republici Srbiji.

Prisutan strah jedna je od sastavnica života u Srbiji. Kako izjavljuje Žigmanov, često se iz Srbije čuju glasovi protiv Hrvatske, a Hrvati su od 2018. godine zadobili status najomraženijeg naroda: „To je mjesto posljednjih 20-ak godina pripadalo Albancima, Romima, no mi smo ih pretekli. Kada su u pitanju prijetnje, to se koristi za neku vrstu medijskog plasmata”, kaže Žigmanov. O pritiscima na Hrvate u Srbiji, predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća u Srbiji Jasna Vojnić izjavljuje: „Izuzetno veliki pritisci, od toga da se ravnatelji pozivaju na informativne razgovore, da se straše djeca, da mediji nas prikazuju kao incidentan narod i rade se medijski spinovi, a u pozitivnom svjetlu se Hrvati u Srbiji nikad ne prikazuju. Mi smo nevidljiva zajednica jer su sve medijske kuće dobile naputak da se Hrvati u Srbiji ne prate. Osim ako se dogodi incident, onda je to izuzetno zanimljivo medijima pa često bude da smo onda i u Hrvatskoj vidljivi.”

Iako odnosi sa Srbijom, kako kaže Žigmanov idu na bolje i dalje ostaju problemi integracije Hrvata u društveni i politički život Srbije, od podzastupljenosti u javnom sektoru, upliva države u identitetski prostor kojim se niječe pripadnost Bunjevaca hrvatskom narodu, zaprečavanje predstavnika vlasti u artikuliranju prava i interesa pripadnika hrvatske zajednice, do ozbiljnih ekonomskih problema jer su Hrvati u Srbiji građani jedne od najsiriomanih država u Europi, što nužno prate i brojni socijalni problemi. Naime, treba napomenuti da je Republika Srbija po prosječnoj plaći u Europi na samom dnu ljestvice, a kad je riječ o nezaposlenosti, korupciji i odljevu mladih stručnjaka iz zemlje pri samom vrhu europske ljestvice. Hrvatska je, u kontekstu ekonomskih pokazatelja znatno bolja pa su i sama sredstva za osiguranje i zaštitu prava manjina veća. U takvoj ekonomskoj situaciji, Hrvati ka nacionalna manjina u Srbiji još više su usmjereni prema matičnoj državi i imaju veća očekivanja od iste.

Vidljive su i brojne opstrukcije u realizaciji prava hrvatske manjine na udžbenike na hrvatskom jeziku. Za potrebe bunjevačke manjine udžbenik za predmet Bunjevački jezik s elementima nacionalne kulture tiskan je na cirilici. Tu su i pokušaji da vlast iz segmenta obrazovanja u udžbenike za osnovnu školu umeće krajnje apsurdnu i netočnu tezu kako je „hrvatski jezik samo jedan od naziva za srpski jezik.” Negiranje hrvatskog jezika u udžbenicima u Srbiji nije stajalište skupine autora jednog izdavača, već uputa Instituta za srpski jezik Srpske akademije znanosti i umjetnosti. Rekli bismo da se radi o već viđenoj indoktrinaciji "srpskog sveta" da nas nisu zbunili nedavni događaji u kojima su članovi te iste Akademije sudjelovali u priređivanju "Ričnika bunjevačkog jezika", ocijenila je predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća u Republici Srbiji Jasna Vojnić, ističući da bi ti udžbenici trebali biti povučeni.

Reciprocitet se ne očituje ni u političkoj zastupljenosti. Hrvatska ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina iz 2002. priznaje čak 22 nacionalne manjine te im jamči osam mjesta u Saboru. Hrvatska se od osamostaljenja obvezuje na političke predstavnike nacionalnih manjina u Saboru. Broj zastupnika u Saboru kreće se od 5 do 8 zastupnika. S druge strane Hrvati, uz neke izuzetke poput Žigmanova u vladi, nisu zastupljeni u izvršnoj, zakonodavnoj ni sudskoj vlasti na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Premda se Srbija još 2004. međudržavnim sporazumom s RH obvezala dati zajamčeni minimalan broj mandata hrvatskoj zajednici u Narodnoj skupštini, to se još nije dogodilo.

Kako je na početku navedeno, treba isticati i pozitivne primjere koji pokazuju da se pomaci ipak događaju, iako bi se malo toga dogodilo da nije bilo financijske potpore Hrvatske. Unatoč ovom potonjem otvorene su prve jaslice na hrvatskom jeziku u Subotici kao i Hrvatska kuća. Otvorena je i

opsada i motnog zbog Thompsonovog koncerta, pogledajte atmosferu u gradu

6. KOLOVOZA 2024.

Aktualno Showbiz

Zanimljivosti

Prešišao Baku Prase i Voyagea: Thompson peti na Billboardu, a na ljestvici je i Rozgina 'Lavica!'

6. KOLOVOZA 2024.

FACEBOOK

NAŠ YOUTUBE KANAL

Code 150: Unknown error.

Preuzmi zapis:

[https://www.youtube.com/watch?v=ocREggJEMrk&_=">](https://www.youtube.com/watch?v=ocREggJEMrk&_=)

KOLUMNJE

zahtijevati bolji svijet ...

2. KOLOVOZA 2024.

Kolumne

Razumijevanje promjena pomaže da shvatimo svijet u kojem živimo, a posljedično s tim planiramo i budućnost – Migracije, integracija i ljudska prava...

31. SRPNJA 2024.

Šokačka kuća u Vajskoj, uređen Hrvatski dom u Somboru, obnovljen je grob Josipa Runjanina u Novom Sadu, podignut je spomenik biskupu Ivanu Antunoviću, otvaranje Šokačka kuća u Vajskoj, uređenje Hrvatskog doma u Somboru, obnavljanje vrtića u Subotici i Tavankutu. Uz to, tiskaju se udžbenici na hrvatskom jeziku, opremaju se hrvatske udruge i ustanove te daju poticaji za učenike i studente, a tu su i programi za socijalno ugrožene.

Činjenica je, da je Vlada RH u posljednje vrijeme dala značajan doprinos jačanju položaja Hrvata u Srbiji, što potvrđuje i izjava Tomislava Žigmana koji je odnos sa Hrvatskom ocijenio izuzetno dobrim, štoviše, kako kaže najboljim u povijesti suradnje, referirajući se na konkretne rezultate pomoći Hrvatske te na jačanje suradnje na regionalnoj i lokalnoj razini, posebno s onima koji su u pograničnim područjima. Kroz financijsku potporu koju Hrvatska pruža Hrvatima u Srbiji, kroz uključivanje predstavnika u Savjet Vlade RH za Hrvate izvan RH, koji pružaju pomoć u osmišljavanju i provedbi politike, aktivnosti i programa, cilj je osnažiti hrvatsku manjinsku zajednicu u ostvarivanju njihovih prava, spriječiti daljnju asimilaciju te očuvati jezik, kulturu i tradiciju. Međutim, u kontekstu kompleksnih odnosa između Hrvatske i Srbije, bez jasno definirane strategije koja će uključivati i sve specifičnosti, sve navedeno nije dovoljno u zaštiti prava Hrvata u Srbiji.

Zaključno, na društveni položaj Hrvata u Srbiji svakako utječu poviješću opterećeni politički odnosi između Hrvatske i Srbije. Položaj Hrvata u Srbiji ovisi, prije svega o političkoj volji Republike Srbije, a potom o političkoj i ekonomskoj situaciji u Srbiji. Pozitivni pomaci postoje, ali ponajviše zbog financijske potpore Hrvatske. Stvarni reciprocitet se ne događa i Hrvati u Srbiji su u znatno nepovoljnijem položaju od **Srba u Hrvatskoj koji uživaju sva prava i zaštitu na nacionalnoj, županijskoj i lokalnoj razini**. Hrvati u Srbiji su nezaštićeni kao nacionalna manjina, bore se za opstanak, za očuvanje hrvatskog jezika koji ima sve manje govornika. Asimilacija se i dalje nastavlja i bez jasno definirane strategije Hrvatske koja će uključivati i sve specifičnosti, sve navedeno nije dovoljno u zaštiti prava Hrvata u Srbiji.

Piše Sara Strinavić

OVAJ PROJEKT FINANCIRAN JE SREDSTVIMA ZA POTICANJE NOVINARSKJE IZVRSNOSTI AGENCIJE ZA EL. MEDIJE

Hrvatska uživo

Slični članci

6. kolovoza 2024.

Image by falco from Pixabay

4. kolovoza 2024.

Image by Peace,love,happiness from Pixabay

2. kolovoza 2024.

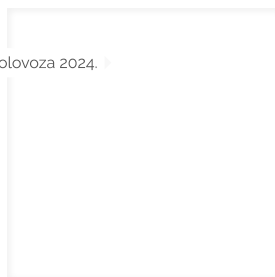

foto: ilustracija/unsplash

Imamo pravo reći što mislimo i zahtijevati bolji

Trebaju li teologija i
ljudska prava ići ruku pod
ruku...

Opširnije

Bez promjene društvenih
odnosa nema ni uspostave
ravnoteže između
imperativa globalizacije i
imperativa ljudskih prava...

Opširnije

svijet ...

Opširnije

KATEGORIJE

- Umjetnost
- Podcast studio
- Zaželi
- Nekategorizirano
- Općine
- Kolumne
- Županija
- Udruge građana
- Obrazovanje
- Gradovi

PRATITE

NAS

NEWSLETTER

Za naše novosti pretplatite se na naš
newsletter.
Možete se odjaviti u bilo kojem trenutku.

Ovdje upišite Vašu email adresu

☐ Pročitao sam i slažem se s uvjetima i
odredbama

Pretplatite se

Impresum

Kontakt

O nama

Uvjeti korištenja

Prodaja i marketing

Redakcija

Pravila privatnosti